

Kapcsolatrendszer és támogatott lakhatás

A támogatott lakhatás alapcélkitűzése a fogyatékos személyek társadalomba való integrálása, egy átlagos, hétköznapihoz leginkább hasonló életforma biztosításával. A bentlakásos intézmények kitagolási stratégiája is ezt a célt hivatott szolgálni. Az új ellátási forma megvalósítása komoly szakmai kihívás az intézmények számára. A jogszabályok által nem szabályozott kérdésekre léteznek már szakmai protokollok. Vannak azonban olyan szakmai részterületek, amelyek bár nagyban befolyásolhatják a folyamat sikerességét, jelenleg nem állnak rendelkezésünkre hozzájuk kapcsolódó szakmai ajánlások. Az egyik ilyen terület az egyén átalakuló kapcsolatrendszere, amely a bentlakásos intézményi léthez képest teljesen megváltozik. Mind professzionális, mind személyi kapcsolatai átalakulnak, azok minősége és mennyisége komoly befolyással lehetnek önálló életvitelére. Az aktív társadalmi részvétel egyik legfontosabb tényezője, hogy az egyén családi, baráti, társadalmi kapcsolatai hogyan alakulnak. Nagyon lényeges az erre való felkészítése, az ebben való segítése és a benne rejlő problémák, kockázatok azonosítása, kezelése. Ehhez elengedhetetlen feltétel, hogy az őt segítő professzionális segítők birtokában legyenek mindazon elméleti és gyakorlati tudásnak, amelyek segítségével az egyént támogatni tudják kapcsolati rendszerének alakításában.

Az általunk elkészített leírás igyekszik az egyén várható kapcsolatrendszeri változásait lekövetni, az azokban rejlő lehetőségeket és kockázatokat azonosítani, és módszereket ajánlani, amelyek segítségével kompetenssé tudjuk tenni munkatársainkat a segített társas viszonyulásainak segítésében.

„A szociális hovatartozás iránti alapszükséglet minden emberben közös”

(Maslow)

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Az ember - társas lényként – közösségben éli mindennapjait, szocializálódik, határozza meg önmagát, alakul ki énképe, én-tudata, identitása.

Az állami gondoskodásban felnőtt, vagy családjukból bentlakást nyújtó szociális intézménybe került személyek kapcsolatai hiányosak, részben vagy teljes egészében megszűntek. Mindenkinek igénye van arra, hogy társadalmilag elismert szerepeket töltsön be és mindennapjait az adott közösség általános és természetes közegében szomszédként, lakosként élhesse meg. A támogatott lakhatás mint új ellátási forma és a társadalmi integráció sikeressége nagyban múlik az egyén kapcsolati tőkéjén. A felelősség mind az egyént, mind a körülötte lévő és őt segítő professzionális és természetes kapcsolatrendszer terhel. Emberi kapcsolataink, azok dinamikája, minősége erős befolyással bír életkörülményeinkre, mentális és fizikai jóllétünkre. Az egyén társas viselkedési normái meghatározhatják társadalmi szerepvállalásainak alakulását, ezért a támogatott lakhatás ellátási forma egyik kulcsfontosságú feladata mind az igénybevevő, mind az őt körülvevő közeg megfelelő felkészítése az „együttélésre”.

Fogyatékos személyek szakellátásának alakulása

A fogyatékos személyek intézményesített ellátása hazánkban több évszázados múlttal rendelkezik. Kezdetekben ezt a feladatot a keresztény egyház a szerzetesrendek kolostoraiban, majd erre a célra létesített menedékhelyeken, ispotályokban látta el. Az elhagyottakat, öregeket, árvákat, betegeket, „elmebetegeket” és koldusokat egy külön erre a célra alapított papi rend, a diakonátus gondozta. A XVI. században alapított ispotályok feladatkörét már a városok is ellátták. A későbbiekben a munkavégzést már az erre a célra alkalmazott civil személyek is végezték. A XX. század elejére kialakult a nyílt (segélyezés) és zárt gondozás, utóbbit szegényházakban, sínylők házában, közműhelyekben és kórházakban látták el. A két világháború között, a megnövekedett betegek ellátására, ápolására szeretetotthonok jöttek létre. A második világháború után óriási mértékben megnövekedett a szükségletet. A háborút követően az állam deklarálta, hogy a szociális

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

gondoskodás az állam feladata. Az ország nehéz anyagi helyzetben volt, a rászorultakat eleinte az államosított és nagyon rossz állapotban lévő kastélyokban, kúriákban helyezték el. Az ötvenes években megkezdődött az otthonok szakosítása, elmebetegeket gondozó szociális intézmények jöttek létre, majd az ötvenes évek végére a különböző fogyatékoságtípusok szerinti otthonokat létesítettek. A rendszerváltás követően 1993-tól, a „Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról” szóló 1993. évi III. törvény értelmében a szakosított ellátásokat céljuk szerint is megkülönböztették. Azóta az ellátások köre folyamatosan bővül, a hangsúly egyre inkább áttevődik az uniformizált ellátás irányából az egyéni szükségletek kielégítése felé.

/Tamás Béláné: Gondoskodás, gondozás, ellátás, szolgáltatásnyújtás intézményi keretek között/

A több évtizedes tapasztalat alapján mára már egyértelműen kimondható, hogy bár a zárt, intézményesített közösségi lét biztonságot, egyfajta védettséget nyújt az egyén számára, amelyben az uniformizált ellátás egyenlőséget is biztosít – társadalmi, anyagi helyzettől független az ellátások köre-, az akár több száz fős otthonok mégsem tudják teljes körűen kielégíteni az egyéni szükségleteket. Továbbá nem tudják biztosítani a fogyatékos személyek esélyegyenlőségét, társadalmi részvételét sem, izolálják őket egy ingerszegény, zárt világba, távol az általuk ismeretlen társadalmi szférák színhelyeitől. Az intézményi bentlakási forma gyakran a családtól való szinte teljes elszakadást is jelenti, a kapcsolattartás a legtöbb esetben minimális, sok esetben a szülőnek anyagi okok miatt még az utazás is gondot okoz, így a sűrűbb látogatások megoldhatatlanok.

A bentlakásos intézményekben való hosszabb tartózkodás egyik elkerülhetetlen velejárója a hospitalizálódási folyamat. Ez a magatartászavarral jelentkező jelenség az elsődleges kötődés hiánya miatt érzelmi, viselkedési vagy akár testi leromlással is járhat. Az intimitás hiánya, az intézmény belső rendjéhez való túlzott alkalmazkodás az önállóság teljes vagy részleges elvesztéséhez vezet. A szakellátásban kialakult uniformizált ellátás, a házirend betartatása nem képes teljes

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

mértékben az egyéni szükségletekre reagálni. Az önmegvalósítás hiánya, a korlátozott lehetőségek, a presztízsvesztések idővel önfeladással járnak. A hosszú intézményi tartózkodás során ez a folyamat függőségi viszonyra alakul át, melyhez társul egy tétlenség, alávetettség érzése is. Az iniciatívahiány (célirányos tevékenység csökkenése, készlet hiánya), érdektelenség, a szociális készségek és az önellátási képesség csökkenését vonja maga után.

Az akadályoztatott embernek - a védettség mellett – szüksége van szabadságra, a közösség mellett elkülönülés lehetőségére, saját tulajdonra, egyénisége megtartására. Mindenkivel megegyező szükségleteik csak akkor tudnak megnyilvánulni, ha olyan élethelyzetbe kerülnek, ahol lehetőségük lesz érzelmmel teli életet élni, kötődni, biztonságot adni és kapni.

„Képességeinkben és korlátozottságunkban nem vagyunk egyformák, de senkitől sem vitatható el a jog, hogy a körülményekhez képest értelmes életet éljen. Az értelmes élet csak másokkal való érintkezésben lehetséges.” (Adler)

Ennek megvalósulását segítheti elő az új ellátási forma, a támogatott lakhatás szolgáltatás.

„A hazai fogyatékosügy politikai sikerét kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezményt, mind pedig az ahhoz tartozó Fakultatív Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény több mint egy hagyományos értelemben vett nemzetközi emberi jogi dokumentum, mert a részes államok számára követendő alapelveket is előír és konkrét elvárásokat, beavatkozásokat fogalmaz meg. A 19. cikk kimondja, hogy a fogyatékosokkal élő személyeknek egyenlő joga van a közösségekben való élethez, amelyhez az aláíró államok megfelelő otthoni, bentlakásos és egyéb közösségi támogató szolgáltatásokat biztosítanak. A fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény ratifikálásával a jogalkotó letette a voksát a közösségi alapú szolgáltatások, a lakóotthoni ellátás megszervezésére irányuló

szakmapolitikai irány melle.”(A Kormány 1257/2011. (VII.21.) Korm.határozata a fogyatékos személyek számára ápolást gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

kapcsolatos kormányzati feladatokról 7-8 oldal)

Az emberi szükségletek hierarchiájában a valakihez való tartozás, a társadalomban elfoglalt helyünk és státuszunk fokmérője, hogy milyen kapcsolatokkal rendelkezünk. Önértékelésünk részét képezi más személyek rólunk alkotott elképzelése, mely elengedhetetlen az integrált személyiség kialakulásához. A rendezett, adekvát kapcsolatok hozzájárulnak az érintettek érzelmi stabilitásához, pozitív attitűdjéhez, életminőségük javításához, ezáltal problémamegoldó képességük kapacitálásához.

A bentlakásos intézmények hierarchikus rendszerében a viszonyrendszerek és ennek alapján a kapcsolatok is meghatározott keretek és szabályok szerint alakulnak. Az egyén alárendelődik az intézményi struktúrának, kapcsolatai determináltak, egysíkúak. Ezért a kiváltási folyamat egyik legfontosabb feladata, hogy a folyamat végére az egyén képes legyen a kinti világban kezelni társas kapcsolatait, hogy a támogatott lakhatási forma egyik alapcélkitűzése, a társadalmi integráció megvalósulhasson.

Mint minden szociális szolgáltatást – így a támogatott lakhatást – igénybe vevő személyek társas kapcsolatainak is két típusát különíthetjük el:

Professzionális kapcsolatok: az egyénnel hivatásszerűen foglalkozó személyekből álló kapcsolatrendszer, mely egyrészt a már meglévő intézményi kapcsolataiból – intézményvezető, esetfelelős, kísérő támogatást biztosító munkatárs, szociális segítők gondozók, illetve a szociális ellátás mellett szükségletek szerint igénybe vett foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi szolgáltatások szakembereiből -, másrésztől – amennyiben az érintett vonatkozásában ez releváns - cselekvőképességét érintő, a gyámhatóság által biztosított professzionális

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

kapcsolataiból – hivatásos gondnok, hivatásos támogató – áll. A kiváltási folyamatban megjelenő és azt végigkísérő szakmentorok az új ellátási formához szükséges kompetenciák elsajátításában és a valós szükségletek azonosításában nyújtanak segítséget.

Nem professzionális kapcsolatok: Az egyén minden olyan természetes kapcsolata, akik a mindennapokban jelen vannak életében. Ezek egyfelől a közvetlen családból - szülő, testvér, házastárs-élettárs, gyermek -, másfelől a barátokból, munkatársakból, szomszédokból és minden olyan ismerősből állnak, akik részt vesznek az egyén hétköznapijaiban. Az új ellátási formában a természetes kapcsolati rendszer erősítése az eddigi szakellátási formákhoz képest nagyobb hangsúllyal bír. A család, barátok aktívabb jelenléte az egyén életében, annak minden lehetséges veszélyforrásával együtt is a normalizáció elengedhetetlen feltétele.

A a személyes gondoskodást nyújtó szociális szakosított ellátási formákban¹ az egyén legfontosabb kapcsolatai az őt gondozókkal létesített professzionális kapcsolatok, melyek többségében egyben függőségi viszonyt is jelentenek számára. Ez nem feltétlenül bír negatív tartalommal, mégis meghatározott sémák szerint, többnyire célzott kommunikációs tartalommal, tematikus kapcsolatrendszerrel eredményeznek, amely egyfelől védett, zárt környezetet, biztonságot, másfelől azonban korlátokat nyújt az egyén számára.

A többi lakóval kialakított viszonyát szintén nagyban meghatározza a házirend és napirend szabályszerűsége és az intézmény specifikus normarendszere. A kapcsolatai leszűkülnek a szoba- és lakóegységének lakóira, szociális foglalkoztatóban vagy szocioterápiás foglalkozásokon lévő

¹ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
57. §

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,

b) a rehabilitációs intézmény,

c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),

d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),

e) a támogatott lakhatás,

f) az egyéb speciális szociális intézmény
nyújtja.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgálatfejleszt@reformatus.hu

Honlap: www.szolgálatfejleszt.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

társaira. Mindennapjait olyan kapcsolati rendszerben kénytelen eltölteni, amelyet az intézmény adta lehetőségek kínálnak számára. Az egyén társas viszonyainak alakulása implicit tanulással történik, személyi dominanciája, kommunikációs és mobilitási képességei alapvetően meghatározzák a közösségben betöltött szerepét, amely a hosszú intézményi léte során aligha változik.

A támogatott lakhatás ellátási forma az egyén társadalomba való integrálásával teljesen megváltoztathatja kapcsolati rendszerének felépítését, minőségét, ami egy teljesen új szemléletet igényel az ő részéről is. A támogatott lakhatás a hagyományos intézményi normarendszertől sokban eltér (például hogy a lakhatás és a szociális szolgáltatások színtere elválik egymástól, a szolgáltatás egyéni szükségletekhez igazodó, azaz nem uniformizált). A támogatott lakhatás újszerűsége hogy a házirendet az intézményvezető és lakók közösen fogadják el, és az együttélés általános szabályait tartalmazza (azaz nem hagyományos intézményi házirend).² A különböző fogyatékoság típusok, azoknak típusa és foka és az egyén jelenlegi állapota, anyagi helyzete mind befolyásoló tényezők lehetnek kapcsolatainak alakulásában. Ezért nagyon fontos minden esetben pontosan definiálni egyrészt a felmerülő igényeket és annak hátráltató tényezőit, hogy a mobilitás, kommunikáció hiánya, a társadalmi különbségek ne jelentsenek hátrányt számára, illetve az ebből adódó nehézségei ne váljanak szorongás tárgyává.

Ezért különös jelentőséggel bír a komplex szükségletfelmérés, amely több dimenzióban vizsgálja az egyén speciális igényeit, szükségleteit, és az arra épülő szolgáltatási terv, amely az esetleges kockázatokat is elemzi.

² 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

5. § (4) b) házirenddel, amelyet az egyéni szükségletek és igények figyelembevétele mellett a lakókkal közösen alakít ki, és amelyben meg kell határozni

ba) az együttélés szabályait,

bb) a háztartással kapcsolatos feladatok megosztását,

bc) a konfliktuskezelés módját, eredménytelensége esetére az azokról való döntés eljárását,

bd) az ellátást igénybevevő jogainak sérelme esetén alkalmazandó jelzőrendszer szabályait.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A komplex szükségletfelmérés kiterjed

- a) az egyén igényeire és elvárásaira a mindennapi életvezetésének támogatásával kapcsolatban,
- b) az egyén által megfogalmazott rövid- és hosszú távú célokra,
- c) az életkor- és fogyatékoság-specifikus igényekre,
- d) a családi állapotra, a természetes és professzionális támogató környezetre,
- e) a képzettségre, munkatapasztalatra,
- f) az életvitel önállóságának meghatározásához szükséges mértékben a jövedelmi, vagyoni helyzetre,
- g) a lakhatás fizikai környezetének speciális szükségletére, a kommunikációs szükségletekre,
- h) annak felmérésére, hogy az élet mely területén szükséges a támogatás és milyen mértékben,
- i) a speciális csoportoknak nyújtott egyéb támogatás bevonására vonatkozó szükségletre és annak mértékére,
- j) a támogatási szükséglet időszakosságára vagy folyamatosságára,
- k) folyamatosan nyújtott - általános és speciális - szociális munka esetében annak intenzitására, gyakoriságára, valamint az egészségügyi ellátáshoz, oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz való hozzájutás megszervezésének igényére,
- l) az egyén együttműködési szándékának felmérésére.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejleszt@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejleszt.es.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

A komplex szükségletfelmérést célcsoport-specifikus, fogyatékoság esetén fogyatékoság-specifikus módszerekkel, felmérő eszközökkel kell elvégezni.

Professzionális kapcsolatok:

- Intézményi kapcsolatok

Megszűnik az intézményi hierarchikus rendszer, a gondozókkal szemben kialakult függőségi viszony átalakul támogatott és támogatók viszonyrendszerévé, amelyben az egyén aktív résztvevővé válik saját életében, amelyben csak annyi segítséget kap, ami elegendő szükségleteinek kielégítéséhez. A szabályozott viszonyrendszerben a segítő és a szolgáltatást igénylő között egy partneri viszony kialakulásával, a segített érdekében, meghatározott célok mentén történik a segítségnyújtás, ennek segítségével az önrendelkezési képesség és a coping megfelelő kontroll mellett tud fejlődni. A folyamat sikerességének feltétele az egyén aktív, tudatos részvétele és a segítő új szemléletének elsajátítása.

- Szakmentorok (csak azon intézmények vonatkozásában releváns, amelyek részt vesznek a férőhely kiváltási folyamatban)

A kiváltási folyamatot nyomon követő képzési szakmentor az igénybevevők új helyzetére való felkészítésében vesz részt. A támogatási szükségletfelmérő szakmentor az egyén intézkedési tervének, szolgáltatási tervének való elkészítésében nyújt professzionális segítséget, mint külső garanciális elem, a valós egyéni szükségletekhez igazított szolgáltatás meghatározása érdekében. A komplex szükségletfelmérés elkészítése folyamán a szakmentor az intézmény egy adott munkatársával és a lakóval közösen azonosítja a meglévő képességeket és szükségleteket. Szakmai feladatát kötődés és elfogultság nélkül végzi, így elkerülhetővé válik az intézményi lét által esetlegesen tévesen azonosított

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

képességek vagy szükségletek megállapítása. A mentorok végigkísérik a kiváltás felkészítési folyamatát, nagy hangsúlyt fektetve a szemléletváltás kialakítására és segítséget nyújtanak az egyéni intézkedési tervek elkészítésében is.

- Szükségletfelmérő szakember

A komplex szükségletfelmérést az intézményvezető által az intézmény munkatársai közül kijelölt személy és az intézményvezető kérésére a Hivatal (NRSZH) által kijelölt személy együtt végzi. A komplex szükségletfelmérés elvégzésére az erre irányuló, a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló jogszabály szerint minősített tanfolyamot sikeresen elvégző személy, vagy támogatási szükségletfelmérő szakmentor jelölhető ki.

- Hivatásos gondnokok, hivatásos támogatók

A bíróság által gondnokság alá helyezett személyek részére a gyámhivatal gondnokot rendel ki. Amennyiben a gondnokolt természetes közegében nincs erre alkalmas személy (hozzátartozó), aki a gondnoki tisztséggel járó feladatokat vállalja, hivatásos gondnok kirendelésére kerül sor. A gondnok jogkörét a gondnokolt személy cselekvőképességének mértéke határozza meg. A gondnok a cselekvőképesség teljes korlátozása esetén teljes körűen, részleges korlátozás esetén ügycsoportokhoz rendelt a gondnokolt törvényes képviselőjét látja el.

Az önérvényesítés és önrendelkezés kompetenciái, a támogatott döntéshozatal elvének következetes érvényesítése nélkül a támogatott lakhatási forma alapcélkitűzése, miszerint az egyén saját életének aktív

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

részese, alakítója, nem érvényesülhet. Ehhez a gondnoksági rendszer anomáliáinak felszámolása is szükséges. Az önálló életvitel alapfeltétele a személy autonómiája, önrendelkezése, és az hogy cselekvőképességének korlátozására csak a legszükségesebb esetben kerüljön sor, a döntések korlátozottságából fakadó hátrányokat általánosságban a támogatott döntéshozatal intézményrendszerével szükséges kompenzálni.

A 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről 12. cikk rögzíti, hogy:

- A részes államok elismerik, hogy a fogyatékossgal élő személyeket az élet minden területén másokkal azonos alapon megilleti a jog-, illetve cselekvőképesség.
- A részes államok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek cselekvőképességének gyakorlásához esetlegesen szükséges segítség hozzáférhetővé váljon.

A részes államoknak továbbá a visszaélések elkerülése érdekében biztosítékokat kell nyújtaniuk arra, hogy a fogyatékos személy cselekvőképességének gyakorlásával kapcsolatos intézkedések alatt az egyén jogai, akarata, választásai ne sérüljenek. Körülményeinek figyelembevételével a döntéseinek segítségét befolyásoltság és összeférhetetlenség mentesen kell biztosítani.

A 2013. évi CLV. törvény a támogatott döntéshozatalról kimondja az egyén önrendelkezési jogainak gyakorlására való jogosultságát.

A támogatott döntéshozatal segítséget nyújthat az egyén mindennapjaiban ügyeinek intézésekor, pénzkezeléskor, egészségügyi beavatkozások esetén és minden olyan élethelyzetben, amikor az egyén ennek szükségességét érzi. A támogató személy bármely természetes személy lehet, akit a gyámhatóság adott ügycsoportban a támogatott személy hozzájárulásával rendelt ki a támogatott személy mellé. Ezzel az intézkedéssel biztosítható az egyén aktív részvétele a döntési helyzetekben

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

anélkül, hogy jogai vagy érdekei sérülnének.

A Kormány 1257/2011. (VII.21.) Kormányhatározat a fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról rögzíti, hogy a támogatott döntéshozatal elvének az élet minden területén érvényesülnie kell, és hogy a döntéshozatalban meg kell adni a lakóknak minden segítséget, hogy olyan döntések szülessenek az egyes kérdésekben, amelyek a saját akaratukat fejezik ki. A Stratégia alapján támogatni kell döntéseik meghozatalát az olyan kérdésekben, mint például a lakótársak megválasztása, szabadidő eltöltése. A támogatott lakhatás jogszabályi szinten deklaráltan biztosítja a döntés szabadságát (a csoportos és a képviseleti megoldások mellőzésével) az egyén elvárásaihoz és igényeihez igazodó lakhatási és támogatási forma megválasztásában.³ A támogatott lakhatás jogi szabályozása az érintettek szolgáltatástervezésbe történő bevonására kiemelt hangsúlyt fektet.

A kapcsolatrendszer kockázati tényezők:

A támogatott lakhatás által garantált szabad kapcsolattartás számos veszélyt is hordoz magában. Az egyén meglévő vagy új kapcsolati rendszere komoly befolyással lehet életvitelére, életminőségére. Egy meglévő rosszul működő kapcsolat vagy egy nem megfelelő személlyel kialakított új ismeretség veszélyeztetheti mind az igénybevevőt, mind az új ellátási forma sikerességét. Személyes kapcsolataink befolyásolják attitűdjeinket, viselkedési normáinkat, hatással lehetnek érzelmi, fizikai állapotunkra. Az önellátási és önrendelkezési képesség növelésével, a társadalmi integráció megvalósításával az

³ 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 110/A. §

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

igénybevevő nemcsak lehetőséget kap egy természetes életvitel megteremtésére, hanem számos olyan behatással is szemben találhatja magát, amelyek negatív hatással lehetnek életére vagy akár veszélyeztethetik is azt.

Az új ellátási formában az intézményi kapcsolatai leszűkülnek, ennek következtében a kommunikációs csatornák is megváltoznak. Az új helyzetben megváltozik az információáramlás mértéke, kialakulhatnak információs deficittek, ezáltal az egyén magára maradhat olyan élethelyzetekben, ami eddig teljesen ismeretlen volt számára. Amennyiben problémamegoldó képessége nem megfelelő, egy számára kedvezőtlen irányba való befolyás ellen is kisebb lesz megküzdési képessége. Nem megfelelő felkészítéssel vagy nyomon követéssel az integrációs folyamat minden olyan kockázati elemet is magában hordozhat, amely az egyén életére negatív hatással lehet. Az önrendelkezési szint magasabb szintje magában kell, hogy foglalja a társadalmi részvétel veszélyforrásaival szemben való ellenállás magasabb fokát.

Ezért nagyon fontos feladat a kiváltási folyamatban a lakók és a dolgozók felkészítése, a lakók önérték érvényesítéső és szocializációs képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése.

Kockázati tényezők:

- kommunikációs problémák

Az intézményi kommunikációs csatornák beszűkülése, a kommunikáció elakadása, hiánya esetén kialakulhat az egyénben a kontrollvesztés érzése, amelyet gyakran követ szorongás, krónikus stressz.

Az intézményen kívüli kommunikáció járhat megértési, megértetési problémákkal, különösen ismeretlen vagy váratlan

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

élethelyzetekben. A kommunikációs nehézségek konfliktusokhoz vezethetnek, amelyek nem megfelelő kezelése szorongáshoz vagy akár agresszióhoz

is válhatnak ki.

- Nem megfelelő kapcsolatrendszer

Az egyén önrendelkezési szintjének növelése annak a választásjogát is magába foglalja, hogy kikkel barátkozik, kikkel és hogyan tölti szabadidejét. A magasabb önellátási képességű személyek megfelelő kontrollálás hiányában könnyebben jelenhetnek meg a társadalmi szférák veszélyesebb színterein, ahol számukra előnytelen ismeretségeket is köthetnek. Megfelelő felkészítés hiányában befolyásolhatóak lehetnek, kihasználhatják őket, ami hosszútávon életvezetésükre is befolyással lesz. Ennek szélsőséges megnyilvánulásai olyan veszélyeket is magában hordozhatnak, mint deviáns magatartásformák, törvénybe ütköző cselekedetek, a lakhatási forma elhagyása.

- Alkohol, dohányzás, drogfogyasztás

A dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat házirendben való rögzítése önmagában nem elégséges a tudatmódosító szerek használatának szabályozására, ráadásul a házirend a támogatott lakhatásban nem az intézmény szabályozási eszköze, tekintve hogy azt a lakók közösen fogadják el. Annak nem betartása esetén is csak a következményeket képes megjeleníteni. Még megfelelő felkészítéssel, a káros szenvedélyek következményeinek alapos ismertetésével is kiemelt kockázati tényező mindhárom szer fogyasztása. A szenvedélybetegség kialakulásának kockázata kontroll hiányában fokozott

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

veszélyt jelenthet, különösen abban az esetben, ha az egyén kapcsolatrendszereiben is megjelenik a káros szenvedélyek bármelyik formája.

- Gyermekvállalás kérdésköre

A támogatott lakhatás – az egyéb bentlakásos intézményekhez képest – egyik alapcélkitűzése az egyén számára éppen a szabad lakhatási feltételek megválasztása. Ennek várható következménye, hogy megjelennek, és egyre gyakoribbak lesznek azok a párkapcsolati igények, melyek az együttélés kielégítését szolgáló lakhatási formákat preferálják. Az együttélés természetes velejárója az intimitás kialakulása, amely felveti a gyermekvállalás kérdéskörét is. Nem megfelelő felvilágosítás és felkészítés esetén a nem kívánatos gyermekvállalások száma megnövekedhet. Gyermekvállalás esetén szintén kulcsfontosságú az egyén megfelelő felkészítése mind a várandósság időszakára, mind magára a gyermeknevelésre, illetve a szülők jogaira és kötelezettségeire. Nagyon fontos ilyen esetekben a védőnői szolgálattal való aktív kapcsolattartás. A megfelelő felvilágosítás hiánya, a szülői magatartás és az azzal járó felelősségek, feladatok ismertetésének hiánya komoly nehézségeket jelenthet mind az igénybevevő, mind a szolgáltatást nyújtó intézmény számára.

– Áldozattá válás kérdésköre⁴

Amikor kommunikációs megértési nehézséggel küzdő a fogyatékos személyek „abúzus” - azaz erőszak, testi sértés vagy bántalmazás, hanyag vagy gondatlan bánásmód, rossz bánásmód illetve kizsákmányolás, illetve hátrányos megkülönböztetés - áldozatává válnak, sok esetében

⁴ Dr. Gazsi Adrienn: A fogyatékos emberek sérelmére elkövetett fizikai és egyéb módon okozott sérelmek esetén, továbbá abúzus, vagy mulasztással megvalósuló sérelem-okozás esetén nyitva álló jogorvoslati fórumok elemző bemutatása, Budapest (2015) FSZK

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

nehézségbe ütközik az eset körülményeinek feltárása, az érintett érdekeinek és akaratának megfelelő esetkezelési mód, jogorvoslati lehetőség megtalálása. Szomorú tapasztalat, hogy gyakran az érintettek fel sem ismerik, hogy esetleg valamely büntetendő cselekmény áldozatai, illetve gyakori hogy komolyabb jogsérelem gyanúja esetén sem mernek feljelentést tenni, ha a feltételezett elkövetővel egzisztenciális függőségi kapcsolatban vannak. Sajnos a bűncselekmények eltűrésében igen gyakran a fogyatékos személy is motivált, elsősorban az elkövetőtől való egzisztenciális (anyagi- érzelmi-szociális) függés és az ennek leküzdésével együtt járó létbizonytalanság kilátása miatt, de jelentős szerepet játszik a jogérvényesítéssel kapcsolatos információk hiánya, a bosszútól való félelem is, továbbá a jogsértő állapotnak, mint az egyetlen ismert és lehetségesnek tartott élethelyzetnek fenntartások nélküli elfogadása.⁵ Nehézséget okoz, hogy az érintetteknek – illetve a velük hivatásszerűen foglalkozó szakembereknek - nincsenek megfelelő információik, hogy áldozattá válás esetén milyen jogorvoslati lehetőségek állnak rendelkezésre, és azok lefolytatása milyen kimenettel jár, kik lehetnek jogosultak az adekvált jogorvoslati eljárások kezdeményezésére, azok mennyiben állnak összhangban az érintett érdekeivel, továbbá hogy az egyes eljárások során az érintett fogyatékos személy számára az eljárás során biztosított-e jogi vagy egyéb képviselőt illetve személyes vagy anyagi támogatás. .

A belátási képesség hiánya illetve korlátozottsága illetve az ezzel járó *cselekvőképtelen állapot* vagy a *cselekvőképesség korlátozottsága* az érintett esetében a *gondnokság alá helyezést* eredményezheti, azaz az érintettnek a törvényes képviselője a *gondnoka* lesz, így a gondnoknak kiemelt szerepe van az érintett jogainak érvényesítésében. Garanciális jelentősége van annak, hogy a gondnok a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a gondnokolt érdekében járjon el az esetleges abúzus esetén annak feltárásában, jogi úton történő kezelésében. E körben a tanulmány kitér a *támogatott döntéshozatal jogintézményének* bevezetésére,

⁵ Halmos, Gazsi, Kádár, Molnár; Esetjogi tanulmánykötet 2009.; 85. oldal

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

szabályaira és jelentőségére az érintettek jogai gyakorlásának előmozdításában.

A szociális intézményben élő fogyatékos emberek áldozattá válása esetén különös hangsúly van azon, hogy az intézményben élő emberek számára az ellátási jogviszonnyal összefüggésben milyen speciális jogok, a jogok érvényesítését szolgáló garanciális rendelkezések, jogorvoslati lehetőségek biztosítottak (panasztétel, ellátottjogi képviselő etc.)

Nem professzionális kapcsolatok:

- személyes kapcsolatok

A támogatott lakhatás lehetőséget ad arra, hogy az egyén maga határozza meg kivel lakik, kik azok, akikkel szívesen tölti szabadidejét. A megfelelő intimszféra kialakítása a párkapcsolat kialakulását és megtartását segíti elő. Családtagjaival és rokonaival is szabadon, természetes közegben tud kapcsolatot tartani. Megszűnnek az intézményi keretek, ezáltal kapcsolatainak intenzitását az igényei szerint alakíthatja. Új kapcsolatok kialakítása és megfelelő ápolása a társadalmi integrációs folyamat megvalósulásának elengedhetetlen feltétele. Ebben a folyamatban és annak sikerességében a professzionális segítők mellett fontos szerepet kaphatnak a helyi gyülekezetek, önkéntesek, akik folyamatos kíséréssel és támogatással nemcsak új kapcsolati rendszert jelenthetnek az egyén számára, hanem megteremthetik és növelhetik az új ellátási formában lévő komfort és biztonságérzetét.

- kapcsolatrendszer a különböző társadalmi szférák színterein

A kapcsolatok, kapcsolati interakciók minőségét alapvetően a kommunikáció határozza meg. Ezért fontos feladata a kiváltási folyamatnak az egyén felkészítése azokra a felmerülő szocializációs szituációkra, amelyek teljesen új

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

helyzeteket jelenthetnek számára. Ezek az élethelyzetek megfelelő felkészítés hiányában a mindennapok bármely területén gondot jelenthetnek, legyen szó akár a legegyszerűbb szituációkról, szomszédokkal, eladókkal folytatott interakciók során illetve azokban az élethelyzetekben – közlekedés, orvosi rendelő, munkavégzés, oktatási intézmény -, amelyeknek túlnyomó többsége eddig az intézményben, megadott keretek között zajlottak.

A támogatott lakhatás egy szabadabb, életszerűbb ellátási formát biztosít minden egyén számára, melyben a természetes kapcsolatrendszere hangsúlyosabb szerepet tölt be mindennapjaiban. Ez azonban számos előnye mellett kockázatokat is hordoz magában, amennyiben felkészítése nem volt megfelelő vagy támogatásának mértéke nem elegendő. Amennyiben az érintett nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság alatt abban az esetben a jognyilatkozatai érvényesnek tekinthetők, azaz például mobil telefon előfizetést köthet, gazdasági társaság beltagja lehet etc. A támogatott lakhatás alapvető feladata a jogszabály szerinti szolgáltatások nyújtása, az igénybevevő eredményes támogatása, a szolgáltatási területen kívüli döntések meghozataláért nem tud felelősséget vállalni. A felkészítés során nagy hangsúlyt kell fektetni azon kockázatok megismertetésére, amelyek veszélyt jelenthetnek számára. Arra is fel kell készíteni, hogy milyen következményei lehetnek annak, ha enged valamely környezetéből eredő negatív befolyásnak, ha a döntésit nem megalapozottan hozza meg.

Ebben a vonatkozásban meghatározó jelentősége van az életviteli tanácsadásnak, illetve a szocializációs képességek és kompetenciák fejlesztésének, valamint annak hogy az érintett személy a cselekvőképességének gyakorlásához szükséges segítséget megkapja. Ennek előfeltétele: hogy a támogatott lakhatásban a szolgáltatásnyújtó tisztában legyen az érintett cselekvőképességi státuszával (azaz hogy milyen döntéseket hozhat meg önállóan, és melyeket nem); feltérképezze, hogy van-e adott esetben az érintett személynek kirendelt támogatója, aki a cselekvőképesség gyakorlásában nyújt segítséget, anélkül hogy korlátozná az érintett cselekvőképességét. Továbbá

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

annak, hogy a komplex szükségletfelmérés keretében megfelelően feltérképezésre kerüljön az érintett természetes támogatói hálózata, az esetleges kockázatok, és a komplex szükségletfelmérés eredményeire építve a szolgáltatási terv megfelelően támogassa az érintettet a családi társadalmi kapcsolataiban, valamint a feltárt kockázatok kezelésére megfelelő beavatkozások kerüljenek rögzítésre

Az alkohol vagy drogfogyasztás, a dohányzás, a szabadidő helyszínének és formájának megválasztása, nem megfelelő párkapcsolat, egy esetleges gyermekvállalás, a pénzkezelés vagy eladósodás olyan kockázati tényezők, amelyek komoly nehézségeket okozhatnak a mindennapokban, és amelyeket már a szükségletfelmérés során azonosítani szükséges, hogy arra építve a szolgáltatási terv megfelelően tartalmazza a kockázati tényezők felsorolását és azok elhárításának lehetséges eszközeit, módját és eljárásrendjét.⁶ Ezért az örendelkezési jogok fejlesztése mellett a saját életében vállalt felelősségvállalás képességére is meg kell tanítani ahhoz, hogy kapcsolati viszonyrendszere az előnyét szolgálja.

A magasabb önellátási képességű személyek nagyobb eséllyel vesznek részt a társadalmi területek különböző szinterein, ezáltal kialakult kapcsolatrendszereik szélesebb körűek lesznek. Az ő felkészítésük és nyomon követésük, a kockázatokkal szemben való coping stratégiákra való

⁶ 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Az egyéni szolgáltatási terv

12/A. § (1) A támogatott lakhatást igénybevevők esetében egyéni szolgáltatási tervet kell készíteni.

(2) Az egyéni szolgáltatási terv a 110/B-110/C. § szerinti komplex szükségletfelmérés eredményén és tartalmán alapul.

(3) Az egyéni szolgáltatási terv tartalmazza

a) az Szt. 75. § (1) bekezdés b)-d) pontja szerinti szolgáltatások formáit és felelőseit,

b) a szolgáltatásnyújtással elérendő rövid- és hosszú távú célok meghatározását, a várható eredmények elérésének módját, időtartamát, ütemezését,

c) az életvitel támogatását szolgáló tevékenységek körét és a megvalósításhoz szükséges eszközöket,

d) a kockázati tényezők felsorolását és azok elhárításának lehetséges eszközeit, módját és eljárásrendjét,

e) az ellátást igénybevevőnek a társadalomba, a közösségbe történő beilleszkedése érdekében szükséges, koordinált intézkedéseket,

f) a család és az egyéb támogatók bevonásának módját, a támogatói háló tagjait,

g) az Szt. 75. § (3) bekezdése alapján a más szervezet által biztosított szolgáltatásokat és azok felelőseit.

Cím: Magyarországi Református Egyház

1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgálatfejleszt@reformatus.hu

Honlap: www.szolgálatfejleszt.es.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

fejlesztésük nagyon fontos feladat, ezért a támogatott lakhatást megelőző kiváltási folyamat részeként mind elméleti, mind gyakorlati felkészítésüket biztosítani kell.

- Önkéntesek

A támogatott lakhatásban kulcsfontosságú szerepet kaphat mind a társadalmi, mind a gyülekezeti önkéntesség. A társadalmi integráció akkor teljes, ha az igénybevevőnek lehetősége van megjelenni minden társadalmi szintéren. Ennek megvalósulását nagyban segítheti egy természetes, de jól szervezett segítői hálózat biztosítása. Az önkéntesek szerepe a fogyatékos személyek integrációjában nemcsak társadalmi felelősségvállalás kérdése, hanem közös érdek. A társadalmi hasznosság a segítői feladatok során oda-visszaható folyamat, amely egyrészt mindkét oldalon növeli az egyén hasznosságérzetét, másrészt közösségformáló hatása is van. A helyi gyülekezetek már meglévő közössége megfelelő érzékenyítéssel, felkészítéssel egy már meglévő közös értékrenddel, keresztényi lelkiülettel rendelkező önkéntes hálózat kialakításával úgy tudna hozzájárulni az integrációs folyamathoz, hogy a segítői feladatok, a „szolgálat” egyben a megfelelő értékrend kialakítását is biztosítaná az igénybevevő számára. A szolgálat értékessége növeli a gyülekezeti hasznosságot és bevonhatja a fogyatékos személyeket is a gyülekezetbe.

Alternatívák megfogalmazása

J.P. Forgas szerint”Az emberi interakciók mindig stratégiai interakciók abban az értelemben, hogy a társakkal való interakciókban mindig saját céljaink, elvárásaink és terveink kielégítését keressük.”

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az emberekkel való sikeres interakció sok feladat együttese, mint személyeszelés, benyomásalakítás, attribúció, verbális- nonverbális kommunikáció, kapcsolatépítés, csoportos interakció, stb. Mindezekhez készségre, jártasságra van szükség.

A támogatott lakhatást igénybe vevő fogyatékos személyek körében nem ritka ezen társas jártasságok hiánya, elégtelensége. A szociális jártasságok hiányának nemcsak viselkedési, hanem kognitív és érzelmi összetevői is vannak.

A segítő szolgáltatás célja a támogatott lakhatást igénybe vevő egyének igényeinek és képességeiknek figyelembe vételével, a kapcsolataiknak felmérése, valamint készségfejlesztéssel a támogatást nyújtó kapcsolatuk erősítése, és a diszfunkcionálisan működő kapcsolatukban változások elindítása, valamint az ellátást igénybe vevők jelenlegi kapcsolatrendszerének bővítése.

A fogyatékos személyek támogatott lakhatása, integrálása a társadalomba komoly kihívást jelent mind az egyén, mind a szakma számára. Az új ellátási formába érkezők – legyen szó szakellátásból érkezőkről vagy alapellátásból, otthonról bekerülőkről – alapos felkészítése a különböző életvezetési színtereken elengedhetetlen feladat.

- Az otthonról érkező igénybevevők felkészítését az alapellátás kiemelt feladatának kell tekintse. Meglévő kapcsolatainak nyomon követését, segítségét, társadalmi színtereken való rendszeres megjelenését biztosítani kell.
- A bentlakásból érkezőket a társadalmi szféra összes színterével a kiváltási folyamat egésze alatt fokozatosan meg kell ismertetni, az itt elvárható társas viszonyulásokra, annak nehézségeire fel kell készíteni. Az elméleti tudás elsajátítása csak a gyakorlati, éles helyzetekben való gyakorlással építhető be a készségek szintjére.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztas@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztas.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

- Biográfia és ecomap készítése, amellyel mélyreható képet kaphatunk az egyén már meglévő társas viszonyrendszeréről és az abból következő érzelmi kötődésekről, illetve pontos képet kaphatunk érzelmi állapotáról és annak okairól. Ezek alapján meghatározhatóak társas deficitjei és a fejlesztendő részterületek, amelyek segíthetik őt társas interakcióiban.
- Kapcsolatépítésben való aktív segítségnyújtás. A biográfia és ecomap alapján meglévő kapcsolatrendszeri problémáiban való tervezett segítségnyújtás
- önrendelkezési képességeinek, coping stratégiáinak, felelősségvállalási képességeinek fejlesztése
- kommunikáció, alternatív kommunikáció fejlesztése
- A professzionális segítőkét szintén fel kell készíteni a szolgáltatást igénybevevővel való új, merőben más minőségű kapcsolatra, melyben a hangsúlyos gondozást felváltja egy segítő, támogató kapcsolat, amelyben az egyénnek döntési kompetenciái vannak és aktívan részt vesz saját ellátásában.
- A befogadó környezet érzékenyítését már jóval a támogatott lakhatás megvalósulása előtt meg kell kezdeni ahhoz, hogy a velük szemben lévő sztereotípiák, félelmek az ellátás megkezdésekor már ne jelentsenek komoly akadályt.
- Önkéntesek – legyen szó társadalmi vagy gyülekezeti önkéntesekről - toborzása és felkészítése a fogyatékosok formáiról, fajtáiról, a fogyatékos személyekkel való megfelelő bánásmódról és arról, miként tudnak hatékonyan részt venni és részt vállalni az ő életükben.
- ágazati együttműködés erősítés, az ágazatok érzékenyítése a fogyatékos személyek irányába

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- támogatott döntéshozatal elősegítése

Megvalósítható javaslatok részletes bemutatása

Az individuális kísérés, kooperáció, participáció és asszisztencia jellemezte segítő munka megkezdését megelőzi a biográfia készítése, a kapcsolati erőforrások feltérképezése (eco-map) és ábrázolása.

A biográfia - a szolgáltatást igénybe vevő személy, a hozzátartozók és a szociális szakember által összeállított - az egyén életét bemutató, életútja fontosabb eseményeit időrendben tárgyaló dokumentum. Kitér a személy sorsára ható emberei kapcsolatok bemutatására is. Feldolgozásra kerül a saját élettörténet, azaz összekapcsolódik a múlt és a jelen. A szolgáltatást igénybe vevő személy identitása, önértékelése, önmeghatározása egyértelműbbé válik.

Szociometriás eszköz – ecomap - segítségével vizionálhatók, szemléletesebbé, átláthatóbbá tehetőbbek a támogatott lakhatást igénybe vevő személy interperszonális kapcsolati rendszerei, érzelmi kötődései a szerepei, elvárásai, képet a tágabb családi rendszerről és működéséről, a természetes támaszokról, barátságokról, szomszédságról, munkahelyi kapcsolatokról, intézményi támaszokról, szociális intézményi támaszokról, régi és új erőforrásokról, meglévő (és hiányzó) kapcsolatokról. (Részletesebben: a mellékletben)

Az elkészített biográfiát és kapcsolati erőforrástérképet az érintettel közösen elemezzük, meghatározzuk a hiányzó kapcsolatokat, azok korrekciójához szükséges – kapcsolati funkciókat, készségeket. Cél: a kapcsolatok bővítése, illetve a diszfunkcionális kapcsolatok korrekciója.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kapcsolatépítés

Kapcsolatépítés, a kialakult kapcsolatok megtartásának első lépése a beavatkozás – a kapcsolati készségfejlesztés – megtervezése, a részcélok és azok eléréséhez szükséges feladatok és ütemezésük meghatározása.

Az elérendő cél, hogy egy-egy tevékenység megvalósításához szükséges tudás és személyiségjegyek együttese belsővé, készséggé váljon (interiorizáció).

Társadalmi kapcsolatok

A támogatott lakhatást igénybe vevő személy érdeklődésnek megfelelő csoportok, szervezetek, programok elérésének segítése.

Kompetencia-növelés:

- együttélési szabályok, társadalmilag elfogadott viselkedésminták megismertetése
- helyi közösségek, civil szervezetek felkutatása
- érdekvédelmi szervezetek felkutatása
- kapcsolatfelvétel segítése, kísérés, mentorálás, segítségnyújtás a problémák kezelésében
- közösségi programokban való részvétel segítése (intézményen kívüli természetes támogató kapcsolatokat kialakítását segíti).
- Lakókörnyezeti kapcsolati háló, szomszédi kapcsolatok (természetes erőforrások) feltérképezése
- Polgári jogi kérdések:

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

- o a cselekvőképesség korlátozásának lehetséges területei (pl: ingó ingatlan vagyonnal való rendelkezés, családjogi jognyilatkozatok megtétele etc.) Mi az összefüggés a támogatott lakhatással?
- o cselekvőképesség státuszának vizsgálata (szükséges-e módosítás annak érdekében, hogy az önrendelkezése minél teljesebb legyen az érintettnek) Ha igen milyen lépések tehetőek a cselekvőképességi státusz módosításában? Ebben hogyan támogatható az érintett? – Gyámhivatallal való kapcsolattartás, megismertetése ezen merőben új szolgáltatási formával.

A hatékonyabb beavatkozás érdekében figyelembe kell venni az egyén- és környezete körülményeinek rendszerét (lehetőségeit, korlátait);

A lakókörnyezeti kapcsolati háló kiépítésével biztosítható, hogy az érintett ott kapjon segítséget problémáira, ahol azok keletkeztek, s javítva ezzel az elérhetőséget és az igénybevételi hajlandóságot.

A környezeti erőforrások igénybevételével a professzionális segítők mellett az érintett környezetére, önkéntesek bevonására is támaszkodhatnak a támogatott lakhatás szolgáltatás fenntartói, működtetői.

Önkéntesség, gyülekezeti önkéntesség

A kiváltás folyamata, a támogatott lakhatás társadalmi befogadás nélkül nem működőképes. A társadalmi felelősségvállalás, szerepvállalás a fogyatékos személyek integrálása kapcsán szervezett formában,

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

önkéntesek közreműködésével elősegítheti a folyamat sikerességét. Ennek előfeltétele a település, a természetes lakóközeg megfelelő érzékenyítése a folyamatra. A helyi önkormányzatok támogatásával lehetőséget kell biztosítani a fogyatékos személyek társadalmi programokon való részvételére.

- **társadalmi önkéntesség**

Meg kell minden olyan civil szervezetet keresni, akik jelen vannak a településen és önkéntes feladatokat látnak el. Meg kell továbbá keresni minden olyan szervezetet, amelyek foglalkoztatást, szabadidős tevékenységeket tudnak biztosítani a fogyatékos személyek számára. A település érzékenyítését már jóval a támogatott lakhatás megkezdése előtt érdemes megkezdeni, lehetőleg a leendő lakók bevonásával. Fontos megjelenni minden nyilvános szintéren, hogy a társadalmi befogadás folyamata megfelelően elő legyen készítve, a negatív sztereotípiák fokozatos leküzdésével. Civil önkéntesek bevonásával szervezeten segítséget kell nyújtani a fogyatékos személyek programokon való részvételéhez vagy akár a mindennapjaikban előforduló napi feladatok segítésében.

A közösségi szolgálat által az önkéntes munkába bevonhatóak a középiskolások, amelynek társadalmi hasznossága nagy jelentőséggel bír. A fiatalok érzékenyítése és megismertetése a fogyatékos személyekkel megakadályozhatja azoknak a sztereotípiáknak a kialakulását, amelyeket a mai magyar társadalom magában hordoz a fogyatékos személyekkel szemben. A fiatalok elfogadását, szociális érzékenységük kialakulását célzottan, időben képes formálni.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Minden jó példát a nyilvánosság elé kell vinni, ismertetni számos fórumon, hogy közösségi formáló erővé tudjon válni.

- **gyülekezeti önkéntesség**

Egy már meglévő, közös értékek mentén létrejött közösségben a gyülekezet hasznosságának érzése növelhető minden olyan szolgálattal, amely magában foglalja a rászorulókon való segítséget. A helyi lelkész, lelkipásztor elköteleződése a folyamat iránt meghatározhatja a gyülekezet érzékenységét a feladatokkal szemben. A leendő lakókat be kell vinni, láttatni kell a gyülekezetben, legyen szó az Istentiszteleti, hitbéli alkalmakról vagy minden más gyülekezeti programról. Meg kell jelenni a már működő egyházi önkéntes programokon is, ahol fel kell hívni a figyelmet az új ellátási formára, az abban rejlő segítségi feladatok lehetőségeire. Minden olyan jó példát ismertetni kell, ahol a gyülekezetnek élő kapcsolata van a fogyatékos személyekkel. Ismertetni kell azokat a feladatokat, amelyekkel a gyülekezet önkéntesei részt tudnak vállalni az egyén támogatott lakhatásában. Érdemes erre való képzési tematikát kidolgozni, és a jelentkezőket ráképezni, hogy a feladatellátás során az önkéntes kompetensnek érezze magát a segítői munkavégzés közben. Meg kell határozni olyan eseti vagy rendszeres tevékenységeket – orvoshoz kísérés, bevásárlás, színházi látogatás etc. - amelyek közül a mindenki ki tudja választani a számára vállalható segítségnyújtási formát. A környező református iskolákkal fel kell venni a kapcsolatot, a közösségi szolgálatra való elköteleződést erősítve a fogyatékos személyek irányába.

A gyülekezetbe való tartozás a fogyatékos személy számára lehetőséget kínál hitéletének gyakorlására, emellett kialakíthatja benne a közösségbe tartozó érzést, amely kapcsolatrendszerének teljes egészére kihatással lehet.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Családi kapcsolatok támogatása

A szolgáltatás célja a szolgáltatást igénybe vevő személy támogatása annak érdekében, hogy igényeinek megfelelően kiépíthesse, fenntarthassa kapcsolatát családtagjaival, rokonaival, barátaival, munkatársaival, valamint az intézményen belüli kis közösségek tagjaival.

E tekintetben meghatározó jelentősége van annak hogy a szociális törvény alapján a független személy alapvető jogait tiszteletben tartjuk:

(Szoctv. 94/E. §, F §-ok alapján)

- A szociális szolgáltatások biztosítása során az **egyenlő bánásmód követelményét** meg kell tartani.
- Az ellátást igénybe vevő **jövedelmi helyzetét** csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.
- Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez.
- **Alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartása**
- Az ellátást igénybe vevőt megilleti **személyes adatainak védelme**, valamint a **magánéletével kapcsolatos titokvédelem**.
- Az ellátást igénybe vevőnek **joga van szabad mozgásra**, figyelemmel a saját és társai nyugalma, biztonságára.
-

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

- Az ellátást igénybe vevőnek joga van **családi kapcsolatainak fenntartására, rokonok, látogatók fogadására.**
- A fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében figyelemmel kell lenni különösen
 - az **információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására,**
 - a képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy -javítás lehetőségeinek megteremtésére,
 - az **önrendelkezés elvére,** a fogyatékos személy **életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására,**
 - **társadalmi integrációjukhoz való** jogra, **más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra,** valamint intézmények, szolgáltatások igénybevételére, elérésére.

Az emberek életét megszületésük pillanatától kezdve tartós és nagy hatású - interperszonális - kapcsolatok hálózák be. Legjelentősebbek ezek közül is azok, amelyek az egyén számára kitüntetett érzelmi fontossággal bírnak. Ide tartoznak a szülői, testvérei, házastársi, rokoni, baráti kapcsolatok.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

A támogatott lakhatás szolgáltatást igénybe vevő egyén érzelmi teherbírásának erősítése érdekében a szociális szakember feladata a nem kielégítően működő családi és társas kapcsolatok támogatása. Ezen kapcsolatok az egyén identitásának forrásai, a világra vonatkozó információk összegyűjtői, útmutatói, illetve a gyakorlati és konkrét segítség forrásai. Referencia és kontroll csoportként hatva eligazítanak a problémák megoldásában.

A kapcsolati erőforrástérkép készítése, a párkapcsolatok, baráti kapcsolatok, valamint a kapcsolattartás támogatása a támogatott lakhatásában különösen fontos.

Az egyén mikro-szociális élettere a primer hálózatokkal írható le. Ide tartoznak a családi kapcsolatok (a szülők és gyerekeik, testvéreik), a rokonsági hálózat, a szomszédsági hálózat (a lakókörnyezetben lévő emberekhez fűződő kapcsolatok) valamint a baráti hálózatok (iskolai, munkatársi vagy egyéb szociális kapcsolatok). A kapcsolatok feltérképezésével, elemzésével az egyén életkörülményei, kapcsolati rendszere, kapcsolati erőforrásai ismerhetőek meg. Az erőforrástérkép egyértelművé teszi, hogy az egyén számára milyen jelentőséggel bírnak ezek a kapcsolatok. Ezen információk teszik lehetővé a célzott beavatkozást. A kapcsolathálózat feltérképezésének az a célja, hogy ráirányítsa az egyén figyelmét a kapcsolataiban rejlő, támaszt nyújtó lehetőségekre, és ezen keresztül aktivizálja helyzetének, problémájának megváltoztatásában.

Családi kapcsolattartás támogatása, segítése

A pszichiátriai betegségek, az akadályozottságok többnyire az érzelmi élet nehézségeivel, a családi és baráti kapcsolatok hanyatlásával járhatnak együtt.

Kapcsolatai leépülésével az egyén elveszti a család, a családtagok adta védőfaktorait (anyagi, érzelmi biztonságot, feltétel nélküli, kölcsönös szeretetet, támaszt, örömet, a nyugalmat, segítséget, védelmet), ezért rendkívül fontos a családi kapcsolatok felkutatása, folyamatos ápolása, segítése, és erősítése.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Családtagok felkutatása

A család meghatározó tényező a fogyatékos személy és a pszichiátriai beteg életében is. Meglétén és épségén, stabilitásán és integráltságán múlik, hogy a segítő funkciói mennyire érvényesülnek. A szociális szakember (esetfelelős, kíséző támogatást biztosító munkatárs) feladata – a kliens kérése és az általa nyújtott információk valamint a rendelkezésre álló dokumentumok alapján – a hozzátartozók lakhelyének, tartózkodási helyének felkutatása és a megkeresés, kapcsolatfelvétel segítése levél, telefon, illetve személyes találkozás formájában.

Meglévő családi kapcsolat erősítése

A pszichiátriai beteget, fogyatékos személyt segítő munkába mindenképpen be kell vonni a családot. A szociális szakember által felvett gondos heteroanamnézis segít megismerni a családtagokat, a családon belüli hatalmi viszonyokat, a család segítő, illetve esetleges patogén szerepét, probléma megoldó stílusát. A segítő támogatást nyújthat a konfliktus okainak pontos megfogalmazásához, a minél egyértelműbb kommunikációhoz, a családtagok közti együttműködéshez, valamint egy olyan probléma-megoldáshoz, amelyben mindkét fél érdekei, szükségletei, meggyőződései érvényesülnek.

Párkapcsolatok támogatása

A stabil kapcsolatokkal átszótt élet az ember jó közérzetének kialakulásában és fenntartásában nagy jelentőséggel bír. Az emberek többsége számára semmi sem olyan nyomasztó, mint a szociális izoláltság, a magány, a pártalanság. A fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek állapotuk miatt ennek a nem kívánatos helyzetnek fokozottabban ki vannak téve.

A párkapcsolat védő, megtartó ereje miatt a kliens - kölcsönösségre, egymás iránti toleranciára, tiszteletre, bizalomra épülő - tartós érzelmi és párkapcsolata kialakításának, fenntartásának segítése, támogatása is a szociális szakember feladata.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

A párkapcsolat maga is lehet konfliktusok okozója. A kapcsolat elemzésével, átgondolásával, alakításával a probléma megszüntethető. Ezzel kapcsolatban direkt és indirekt módon támogathatja a szociális szakember a pszichiátriai beteget. Tanácsadóként javaslatot tesz vagy - a direkt beavatkozásnál - maga is aktívan részt vállal a folyamatban.

A segítő a párkapcsolaton belüli a visszaélésekkel szemben is védi az egyént. (Visszaélés (abúzus) a párkapcsolatban minden olyan cselekedet, megnyilvánulás a másikkal szemben, amely az elfogadott, hivatalos társadalmi normák szerint nem kívánatos, és aminek nem szabad akaratból veti alá magát.)

Baráti, munkatársi kapcsolatok megismerése

A barát az, aki a másikat elfogadja, együttműködik vele, fontosnak tartja, tiszteli, akire számíthat, akihez fordulhat gondjaival. Minden ember életében fontos szerepe van a barátságoknak. Még inkább azon személyeknek, akiknek kommunikációs lehetőségei beszűkültek.

A baráti kapcsolatok - a támogatott lakhatásban - gyakran nagyobb megtartó erővel bírnak, mint maga a család.

A pszichiátriai beteg és a fogyatékos személy természetes támaszainak erősítése érdekében a volt barátok, munkatársak, ismerősök felkutatása is a segítő feladata.

A kis közösségek kialakulásának és működésének támogatása - különösen a támogatott lakhatás vonatkozásában - a kliensek életminőségét kedvezően befolyásolják. Az egyén számára bizonyos fokú védeltséget, biztonságérzetet adhatnak pozitív társas kapcsolatai. Ezek a kis közösségek segítik megtalálni az egyén szűkebb és tágabb környezetében betöltendő helyét. Fontossá válik, személyes módon érdeklődnek iránta, sajátos individuumként kezelik. Kialakul a közösséghez tartozás tudata, ami a pszichiátriai beteg, fogyatékos személy izolációját csökkenti, a beilleszkedését segíti.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Lényeges, hogy milyen dimenziókban alakulnak ezek a kapcsolatok, miért keletkeznek, miért maradnak fenn, vagy éppen miért szűnnek meg. Ennek ismeretében kínál a szociális szakember változtatási alternatívákat.

A szociális szakemberek igény szerint segítséget nyújtanak az esetleges konfliktushelyzetek, feszültségek feloldásához.

Tudva, hogy az egyenrangú baráti, kis közösségi kapcsolatok fontos személyalakító tényezők, a szociális szakembernek elemeznie kell, hogy ezek a kapcsolatok miként hatnak a pszichiátriai beteg, fogyatékos személy magatartására, szokásaira, értékrendjére, önismeretére, önminősítésére.

Kockázati tényezők elkerülése, szűrése

A kiváltási folyamatra való felkészülés részeként ki kell dolgozni a lakók felkészítésének stratégiai ütemtervét. Meg kell határozni a célcsoporton belüli szűkebb csoport körét, amely esetén a kockázati tényezők megjelenése magasabb kockázatot jelenthet. Az elméleti és gyakorlati képzéseknek, a fokozatosság elvének mentén ki kell terjednie minden olyan részterületre is, amelyek mint kockázati tényezők kevésbé voltak hangsúlyosak a bentlakási formákban. A kockázatok alapos elméleti ismerete, azok helyzetgyakorlatokkal való folyamatos gyakorlása képes lehet a kockázati tényezők háritásának készség szintjére való emelésére. A felkészítés folyamata nem zárulhat le a lakhatási formába való beköltözéssel, azt követően is fontos a készségek megtartását célzó oktatások megtartása. Az esetfelelős a kísérő támogatást biztosító munkatárs segítségével a lehetséges kockázatok által kiemelten érintett egyének esetében kiemelt figyelmet kell, hogy fordítson a folyamatos nyomon követésre, szűrésekre. Az esetmegbeszélések során minden olyan eseményt, tünetet meg kell vizsgálni, amelyek a kockázatok megjelenését feltételezik.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztas@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztas.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Abban az esetben, ha a kockázatok megjelenésének valószínűsége csekély, a kontroll mértékét is csökkenteni lehet mindaddig, amíg a veszélyeztető tényezők megjelenési formái nem mutatkoznak.

Támogatott döntéshozatal segítése

A támogatott döntéshozatal elve és gyakorlata

A támogatott döntéshozatal elve régóta a hazai fogyatékosügyi programok és stratégiák⁷ meghatározó alapelve, viszont új keletű, mint jogintézmény, tekintve hogy 2014. március 15-ével jelent meg a hazai szabályozásban az új Polgári Törvénykönyv és a támogatott döntéshozatalról szóló törvény⁸ hatálybalépésével. A támogatott döntéshozatal *elve*, olyan szemléletmódot, hozzáállást jelent, mely minden a döntéshozatalban támogatásra szoruló személyre, különösen a fogyatékossgal élő emberekre, másokkal azonos alapon, egyenjogú, saját életüket irányítani képes, autonóm személyekként tekint, és valamennyi társadalmi interakció során, az élet minden területén ezen elveknek megfelelően kezeli őket. A támogatott döntéshozatal, *mint polgári törvénykönyv szerinti jogintézmény* lényege, hogy a gyámhatóság a cselekvőképesség korlátozásának elkerülése érdekében az egyes ügyei intézésében, döntései meghozatalában belátási képessége kisebb mértékű csökkenése miatt segítségre szoruló nagykorú

7 Lásd: Országgyűlési határozat az Országos Fogyatékosügyi Programról (2015-2020), 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról], Támogatott Döntéshozatal Protokoll EMMI 2014, Kormány 1257/2011. (VII.21.) Korm. határozata a fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról

8 Polgári Törvénykönyvről 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.), támogatott döntéshozatalról szóló 2013. évi CLV. törvény.

A támogatott döntéshozatal a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény Második Könyv Második Rész IX. Címe szerinti cselekvőképességet nem érintő, az érintett személy önrendelkezését és jogainak védelmét szolgáló jogintézmény

támogatott személy: az egyes ügyei intézésében, döntései meghozatalában belátási képességének kisebb mértékű csökkenése miatt segítségre szoruló nagykorú személy, akinek a gyámhatóság támogatót rendel

támogató: a támogatott személy kérelmére vagy a bíróság megkeresése alapján a gyámhatóság által a támogatott személlyel egyetértésben, a támogatott személy segítésére kirendelt személy (2013. évi CLV. törvény 1. §).

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgálatfejleszt@reformatus.hu

Honlap: www.szolgálatfejleszt.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

személy számára, az érintettel egyetértésben támogatót rendel.⁹ A támogatott döntéshozatal eljárásrendjét, a támogató jogkörét és a felelősségét jogszabályok rögzítik, az alapelvek érvényesülését és a gyakorlati alkalmazását a gyámhivatalok számára készült útmutató (eljárásrend) mozdítja elő.¹⁰

A támogatott döntéshozatal elve értelmében a támogatott döntéshozatalnak a szolgáltatástervezés minden mozzanatában érvényesülnie kell, függetlenül attól, hogy az érintett személy gondnokság, vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt áll vagy sem. Magyarán az elv érvényesülése túlmutat a támogatott döntéshozatal intézményrendszerén, nemcsak azok esetében kell érvényesülnie, akik a jogszabály szerinti eljárás eredményeként „támogatott döntéshozatal hatálya alatt állnak”. A támogatott döntéshozatal lefektetett alapelvei szerint *a támogatott döntéshozatal nem egyetlen modell, hanem a cselekvőképesség egy paradigmája, amely a fogyatékossgal élő személy bevonására alapozódik, a támogató nem hoz döntéseket a fogyatékossgal élő személy helyett, hanem azt facilitálja, hogy a fogyatékossgal élő személy a saját döntését hozza meg.*¹¹

A Kormány 1257/2011. (VII.21.) Kormányhatározat a fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról rögzíti, hogy a támogatott döntéshozatal elvének *az élet minden területén érvényesülnie kell*, és hogy a döntéshozatalban meg kell adni a lakóknak minden segítséget, hogy olyan döntések szülessenek az egyes kérdésekben, amelyek a saját akaratukat fejezik ki. A Stratégia alapján támogatni kell döntéseik meghozatalát az olyan kérdésekben, mint például a lakótársak megválasztása, szabadidő eltöltése. A kiváltási folyamat

9 Ptk. 2:38. § [A támogató kirendelése]

10 [Útmutató a támogatott döntéshozatal gyámhivatali eljárásrendjéhez],
http://www.macsgyoe.hu/downloads/szakmai_anyagok/tdeljarasrend.pdf

¹¹ In: Gombos Gábor, Hoffman István, Könczei György, Nagy Zita, Szabó Gyula, A támogatott döntéshozatal elmélete és gyakorlata, Jegyzet, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Budapest, 2009 16. oldal, Horváthné Somogyi Ildikó, Danó Réka, Tóth Szilvia: Támogatott döntéshozatal – Az ÉFOÉSZ modellkísérleti programjának tapasztalatai (ÉFOÉSZ, 2011) 6- 7. oldal

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

eredményeként létrejövő – és egyébként a jogi szabályozás talaján a jövőben a fogyatékos személyek bentlakásos intézményi ellátásában meghatározó szolgáltatási forma, a támogatott lakhatás jogszabályi szinten deklaráltan biztosítja a döntés szabadságát (a csoportos és a képviseleti megoldások mellőzésével) az egyén elvárásaihoz és igényeihez igazodó lakhatási és támogatási forma megválasztásában.¹² A támogatott lakhatás jogi szabályozása az érintettek szolgáltatástervezésbe történő bevonására kiemelt hangsúlyt fektet. A támogatott lakhatásban a komplex szükségletfelméréstől a szolgáltatástervezésen át a szolgáltatásnyújtásig szinte nincs olyan mozzanat, amely ne építene az igénybevevők bevonására: az egyéni szolgáltatási terv alapján nyújtott szolgáltatás az ellátást igénybevevő életkörülményeivel kapcsolatos problémák önálló megoldására épít, biztosítva a döntések meghozatalához szükséges segítséget, a támogatói háló tagjai – a természetes (családtagok, barátok etc.) és professzionális támogató környezet (szakemberek, gyámhivatal által kirendelt támogató etc.) – bevonását.¹³ Ezért garanciális jelentősége van annak, hogy a szolgáltatást igénybe vevőt a szolgáltatáshoz kapcsolódó döntésekbe bevonják, a döntéshez szükséges információkat a kommunikációs szükségletei szerint megkapja, azok számára hozzáférhetőek legyenek, döntését szabadon nyilváníthatja azt nyomásgyakorlással, valótlan információkkal és egyéb módon ne befolyásolják és a hozott döntését tiszteletbe tartják. E tekintetben kulcsszerepe van a támogatott döntéshozatal módszertana érvényesítésének, hogy valóban az érintett igényei és szükségletei és döntései határozzák meg a szolgáltatás tartalmát és ne például az intézmény finanszírozási érdekei. Az érintett személy döntéshozatalának támogatása olyan kompetenciákat kíván a szolgáltatástervezésben a részt vevő szakemberek részéről, mint a megértési nehézséggel illetve információközlési képességének korlátozottságával élő személyekkel folytatott adekvát kommunikáció (könnyen érthető nyelvezet, augmentatív és alternatív, taktilis kommunikációs módok megfelelő alkalmazása), emberi jogi alapokra épülő

¹² 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 110/A. §

¹³ 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 2/A. §, 110/D. §, 110/G. §

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

gondolkodásmód, szociális érzékenység. Ebben a vonatkozásban nem csak a szolgáltatásnyújtásban részt vevő szakemberek, hanem a szolgáltatást igénybe vevők számára is meghatározó jelentősége van az önrendelkezés érdekében a felkészítésnek, az önértékelés fejlesztésének.¹⁴ E téren a szakmapolitikai döntéshozatalnak indokolt támogatnia a szolgáltatástervezésben résztvevő szakembereknek a támogatott döntéshozatal gyakorlati alkalmazására irányuló kompetencia alapú képzését, illetve a szolgáltatást igénybe vevők képzését, felkészítését, továbbá jó gyakorlatok elterjesztését, a szolgáltatástervezés kapcsán készülő szakmai protokollokba és módszertani útmutatókba az elv és a gyakorlat beépítését.

Összefoglalva: a támogatott lakhatás esetében a *támogatott döntéshozatal elvének* a szolgáltatásnyújtás minden mozzanatában érvényesülnie kell, a döntéshozatalban meg kell adni a lakóknak minden segítséget, függetlenül attól, hogy az érintett támogatott döntéshozatal vagy gondnokság hatálya alatt áll-e. A *gyámhivatal által kirendelt támogató*nak a professzionális támogatói háló kialakításakor van szerepe a szolgáltatástervezésben, tekintve hogy ideális esetben a támogatott döntéshozatal intézményrendszere és a támogatott lakhatás szakmai tevékenységei kiválóan kiegészíthetik egymást. Példaként: támogatott lakhatásban az esetfelelős támogatja az igénybevevőt a szükségleteinek megfelelő általa igényelhető szociális szolgáltatásokat érintő döntések meghozatalában, míg a kirendelt támogató olyan – a támogatott lakhatás szolgáltatásaival le nem fedett – területeken segíti a döntések meghozatalában, az önrendelkezésben, mint például családjogi jogviszonyt érintő döntések, ingó illetve ingatlan vagyont érintő döntések meghozatala, illetve támogatja polgárjogi illetve közigazgatási eljárások során. A támogatói háló kialakítása nem könnyű feladat, ennek fejlesztése, támogatás mind a

¹⁴ Példaként az ÉFOÉSZ a támogatott döntéshozatal modellkísérleti programjának (2011, Tapolca), meghatározó eleme a résztvevők önértékelés érvényesítő csoportjainak szervezése. „A támogatott döntéshozatal és az önértékelés fontos összefüggést mutat, hiszen az önértékelés mozgalom legalapvetőbb célkitűzése az értelmi fogyatékkal élő emberek (ön) tudatos társadalmi részvétele, így az önértékelés hatékony mozgatórugója a támogatott döntéshozatalnak is”. In.: Horváthné Somogyi Ildikó, Danó Réka, Tóth Szilvia: Támogatott döntéshozatal – Az ÉFOÉSZ modellkísérleti programjának tapasztalatai (ÉFOÉSZ, 2011) In.: 26. oldal

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejleszt@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejleszt.es

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

szociális mind a polgárjogi meghatározó jelentőségű. A támogatott döntéshozatal jogintézményének fejlesztését szolgálja, ha nem lenne ilyen magas a hivatásos támogatók esetében a jogszabály által megengedett támogatott létszám (egyidejűleg 30 legfeljebb 45 támogatott személy érdekében járhat el.)¹⁵ A támogatott döntéshozatal intézményeinek elterjesztése funkcióját veszítené, ha a volt gondnokokból verbuválódó hivatásos támogatói hálózat továbbvinné a helyettesítő döntéshozatallal kapcsolatos kommunikációs, ügyintézési gyakorlatát, ezért az intézményrendszer lényegi fejlesztését jelentené a hivatásos támogatók mentorálása, továbbképzése, folyamatkísérése, a támogatott döntéshozatal hazai és nemzetközi jó gyakorlatainak elterjesztésére.

Visszacsatolás az eredeti problémára

A támogatott lakhatás ellátási forma alapcélkitűzése a fogyatékos személyek teljes társadalmi befogadása, olyan életkörülmények biztosításával, amelyben biztonságuk megtartása mellett a segítségnyújtás célja állapotukhoz mérten a legmagasabb fokú önálló életvitel megvalósítását támogatja.

Ez az eddigi szakellátási formákhoz képest merőben új ellátási típus egy teljesen új szemléletet igényel mind a társadalom, mind az igénybevevő oldaláról, aki számos olyan élethelyzettel találkozhat szemben magát, amellyel eddigi élete során egyáltalán nem vagy nem ebben a formában találkozott. Megváltozik mikor és makro környezete, ezáltal megváltozik és differenciálódik mind formális, mind informális kapcsolatrendszere. Formális kapcsolatai az intézményi létehez képest eleinte szűkülnek, a későbbiekben, a különböző társadalmi szférákban, társágzatokban való megjelenésével bővíhetnek. Személyes kapcsolatainak köre is megváltozik, kapcsolatrendszerének aktív alakítójaként differenciált

¹⁵ 2013. évi CLV. törvény a támogatott döntéshozatalról 7. §

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

viszonyrendszerek között kell feltalálnia magát. A családi kapcsolatok támogatásának következtében jobban érvényesülhetnek a család segítő funkciói. Növekszik a családok teherbíró képessége, adekvátabbá válnak problémamegoldó stratégiáik. A párkapcsolat támogatásával kivédhető a fogyatékos személy elmagányosodása, érvényesül a párkapcsolat védő, megtartó ereje.

Ehhez megfelelő szociális és társas kompetenciákkal kell rendelkeznie. A társadalmi normarendszerben való megfelelés különösen komoly nehézségeket jelenthet azoknak, akik hosszú ideje védett, bentlakásos környezetben, meghatározott körülmények között éltek. Az ő esetükben a támogatott lakhatásba való kikerülést meg kell előznie - számos más felkészítési folyamattal együtt - azoknak a készségeknek az elsajátítását segítő folyamat, amely alkalmassá tesz őt társas kapcsolatainak kezelésére. Meglévő kapcsolatainak erősítésében, új ismeretségeinek segítésében, az esetleges problémák, konfliktusok kezelésében segítenünk kell őt. Fel kell mérni azokat a kockázati tényezőket mind általánosságban véve, mind egyénre szabottan, amelyek negatív hatással lehetnek önálló életvitelére. Preventív eszközökkel és esetvitellel nyomon kell követni társas kapcsolatainak alakulását mindaddig, amíg abban kompetenssé nem válik.

A társadalmi kapcsolatok kialakításának, megerősítésének támogatása eredményeként a szűkebb és tágabb társadalmi környezet előítélete csökkenthető, befogadó képessége növelhető az egyén és a célcsoport elfogadásának irányában. Ezért lehetőség szerint már a támogatott lakhatásba való bekerülést megelőzően meg kell kezdeni mind a lakókörnyezet, mind a település érzékenyítését, a leendő lakókkal meg kell jelenni minden olyan programon, eseményen, ami a társadalmi befogadást segítheti. Nyilvánosság elé kell vinni minden olyan jó példát, aminek segítségével lebonthatóak a fogyatékos emberekkel szemben kialakult társadalmi sztereotípiák, negatív előítéletek.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Lehetőség szerint be kell vonni az új ellátási formába a helyi gyülekezetet és civil önkéntes szervezeteket, akik alkalmanként vagy rendszeresen segíteni tudják az egyént önálló életvitelének megtartásában.

Cselekvőképességére vonatkozó jogi státuszát felül kell vizsgálni és segíteni kell őt a támogatott döntéshozatal gyakorlásában, az aktív, döntéshelyzetekben is kompetens életvitel megvalósításában.

Mindezzel csökkenthető a fogyatékos személyek izolációja és erősödnek természetes támaszaik. Javul biztonságérzetük, fontossá válnak az adott közösségen belül és a társadalom minden színterén helyt tudnak állni.

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

MELLÉKLET

Ecomap („ökológiai térkép”, kapcsolati hálózat):

Az ecomap fogalma:

Az „ökotérkép” a család kapcsolatrendszerét ábrázolja, tükrözi: milyen intézményekkel és szervezetekkel állnak kapcsolatban. (Pl.: orvos, védőnő, bölcsőde, óvoda, iskola, nevelési tanácsadó, gyermekjóléti szolgálat, családsegítőközpont, Vöröskereszt, stb.). Az interjú során a fontos, személyes kapcsolatok és források felmérésének vázlata is lehet. Ez az áttekintés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a család viszonyairól, kapcsolatrendszeréről, mégpedig az adott problémára koncentrálva – a családi erőforrások feltárására, a családi működés megőrzendő mozzanataira helyezve a hangsúlyt (Bányai – Szabó -Tánczos, 1998).

Célszerű, még az első találkozás előtt készíteni a családról egy vázlatos „térképet”.

Lényegében vizuálisan (képi formában) megjelenítjük a családot. Erre a vázlatra rákerülnek az ügyfél közvetlen környezetét alkotó emberek – legalábbis, ami a „küldőfél” (pl.: óvoda, iskola, nevelési tanácsadó, gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal, családsegítőközpont, stb.) – dokumentumaiból kiderülhet. Pl.: Rákerülhet a nevük, a nemük, az életkoruk, kapcsolataik.

Ábrázolhatjuk azt is, hogy ki, kivel lakik együtt. Az első találkozás alkalmával hasznos lehet, ha a segítő bevonja a családot a saját térképük elkészítésébe. A lényeg: tényszerűen sorolják fel a résztvevőket – pl.: „Mondja el nekem, rajzolja le, hogy ki tartozik a családjukba!” (Körrel jelöljük a nőket, négyzettel a férfiakat és a jelekbe beírhatjuk a keresztnévüket, esetleg az életkorukat is.) A többieket is meg lehet kérni arra, hogy segítsenek neki a rajzolásban. Ha a jelekhez beírják a nevüket is – ez tudatosíthatja bennük azt, hogy összetartoznak: „Ezek vagyunk mi...”! Ezen kívül még azon is

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

elgondolkoznak, hogy valójában kik tartoznak stabilan, biztosan a családhoz. (Kik azok, akik csak időszakosan vannak jelen a család életében; kiket kellene

közelebb / távolabb rajzolni egymáshoz – ezáltal jelezzük, ha szorosabb, vagy ha a lazább közöttük a kapcsolat.

Fontos észrevételek:

1. Az első verzióról sokszor lemaradnak olyanok, akik aktív szerepet játszanak a család életében – pl.: nagynéni, nagybácsi, keresztszülő, unokatestvér, stb.

2. A térkép folyamatosan bővíthető, kiegészíthető. Pl.: „Kit érdekel még XY problémája?” (Akit érdekel még, őt is rajzoljuk be!)

3. Kezdetben visszafogottak és bizalmatlanok a résztvevők, mert nem alakult még ki a bizalmi légkör a segítő és a család között – így érthető a tartózkodó magatartásuk; azonban az idő múlásával a helyükre kerülnek a hiányzó részletek.

4. Az is előfordulhat, hogy vita támad a családtagok között: kinek kellene még felkerülnie a térképre, és hogy hova rajzolják őt? Ezek a véleménykülönbségek jelentéssel bírnak, ezért nem szabad figyelmen kívül hagyni!

Jelölések:

- kapcsolat: „sima” vonal,
- nagyon szoros kapcsolat: kettős vonal,

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- konfliktusos kapcsolat: hullámos vonal,

- megszakított kapcsolat: vonal áthúzva és az áthúzás abba az irányba „néz”, aki megszakította a kapcsolatot.

A család „feltérképezése” segíti a problémamegoldás folyamatában résztvevő szakembereket abban, hogy végiggondolják a családtagok közötti interakciókat. Még a legegyszerűbb vázlat is megkönnyíti a segítő(k) munkáját, továbbá a családtagok számára is érthetővé válik: kik tartoznak a családhoz és hol a helyük benne?

A térkép elkészítése stabilizálja a kapcsolat kezdetét a segítő és a család között; ráadásul eltereli a figyelmüket attól, hogy folyton a problémákkal foglalkozzanak.

Ha már több információhoz jutunk, akkor hasznos lehet:

- feljegyezni azt, hogy ki a biztos, stabil, állandó családtag és ki az, aki csak átmenetileg van jelen a család életében („vándormadár”);
- be lehet jelölni az alrendszereket – pl.: házastársi alrendszer, szülő-gyermek alrendszer, a testvérek alrendszere, stb.;
- végül: ki befolyásolja még az életüket

(P. Minuchin – J. Colapinto – S. Minuchin, 2002) in: Szociális Munka (összeállította: dr Nagyné Schiffer Rita)

Felkészítő anyagként, segédanyagként használhatóak (különösen a munkavállalásra készülő, vagy különböző munkahelyeken dolgozó támogatott lakhatást igénybe vevő személyek esetében: Az EU Leonardo da Vinci szakképzési programjával együttműködésben készült **Jobwards fejlesztő modulok**).

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS
SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Kapcsolatépítéshez használható anyag (bár eredendően a munkavállaláshoz kötődik):

Rehabilitáció – Érték – Változás (RÉV): Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci helyzetének elősegítése érdekében történő rendszerszintű képzési és szolgáltatás-fejlesztési modellprogram anyaga

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Irányadó jogszabályok:

Törvények

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- Magyarország Központi költségvetéséről szóló törvény
- A fogyatékos személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII törvény,

Kormányrendeletek, Kormányhatározatok

- 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról
- 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról
-
-

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLTATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

- 92/2008. (IV. 23.) Korm. rendelet a fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról
- 321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet a szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről
- 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 392/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásáról
- 214/2012. (VII. 30.) Korm. rendelet az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központtól
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 1257/2011. (VII. 21.) Korm. határozat a fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogyatékosügy Programról (2015-2025.)
- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet,

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

REFORMÁTUS SZOLGÁLATFEJLESZTÉS

Hit - tudás - fejlődés

Miniszteri rendeletek

- 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 9/1999. (XI. 24.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól

Cím: Magyarországi Református Egyház
1146 Budapest, Abonyi u. 21.

E-mail: szolgalatfejlesztes@reformatus.hu

Honlap: www.szolgalatfejlesztes.hu

Szakmai megvalósító partner:

MRE Szeretetszolgálati Iroda

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE